

Ocenění udělovaná Českou společností entomologickou

Současná doba není nakloněna cílevědomému poznávání světa. Trendy, které jsou zřetelné především u mladých lidí, jako silící preference humanitních zaměření nebo pasivní přijímání zábavy k vyplnění volného času, dnes pociťují nejen mnohé profese, jež nesplňují nároky mladých na společenské ohodnocení, ale bohužel také řada vědních oborů a volnočasových aktivit. Entomologie není výjimkou. Prestiž České společnosti entomologické (ČSE), která je sdružením profesionálních a amatérských zájemců o tento vědní obor, poklesla nejen posunem životního stylu, ale také ztrátou zázemí Akademie věd ČR (dříve Československé akademie věd), kterým byla zastřešena v minulosti. Stala se občanským sdružením plně závislým na nezištném a obětavém přístupu jednotlivců, jimž není lhostejný další osud této organizace, potažmo entomologie jako oboru lidského snažení.

Až dosud neměla ČSE žádnou možnost, jak ocenit jednotlivce, kteří se významně zasloužili o její chod a pozvednutí entomologie jako vědního oboru, a přitom zatím nesplňují především věková kritéria pro udělení čestného členství. V r. 2018 byl proto výborem ČSE přijat návrh na zavedení slavnostního aktu ocenění významných osobností. Vedle nich ale také dalších obětavých jednotlivců, kteří se dlouhodobě věnují např. odborné práci s mládeží, působí v osvětě a popularizaci entomologie pro širokou laickou veřejnost, pomáhají v ochraně přírody nebo dosáhli mimořádných výsledků ve své odbornosti, ačkoli je entomologie jejich „pouhým“ životním koníčkem. Hlavním smyslem vyvýšení těchto osobností je poděkování za jejich práci, spolu s tím motivace ostatních a konečně i posílení sounáležitosti lidí, které spojuje společný zájem o entomologii a přírodu. Ocenění má symbolický charakter a není spojeno s finanční odměnou. Vedle čestné plakety dostanou jeho držitelé skleněnou plastiku. ČSE vítá jakékoli návrhy na vhodné adepty, kteří se výrazně zasloužili o pozvednutí oboru jako celku. Návrh by měl obsahovat dostatečné zdůvodnění pro zařazení do výběru, poté projednaného výborem ČSE pro udělení ocenění v následujícím roce. Případné návrhy zasílejte na e-mailovou adresu entospol@gmail.com.

Osobnosti roku 2019

První tři ocenění byla předána na Valném shromáždění ČSE, které se konalo 16. února 2019 v Praze.

● RNDr. Marcela Skuhrová, CSc., byla vybrána za dlouholetou podporu ČSE a přínos k rozvoji české entomologie. Její mimořádně plodný a bohatý odborný život znamenal více než 400 vědeckých prací, které dnes tvoří základ pro studium palearktických bejlomerek (Cecidomyiidae), jimž spolu se svým manželem RNDr. Václavem

1 Oceněný Svatopluk Bílý (vlevo) s místopředsedou České společnosti entomologické Stanislavem Benediktem
2 Bývalý předseda ČSE Josef Jelínek (vlevo) přebírá čestnou cenu z rukou současného předsedy Davida Krále. Valné shromáždění ČSE, únor 2020 (obr. 1 a 2). Snímky L. Tůmy

Skuhravým, CSc. (1928–2018), zasvětila celý život. Ocenění získala za nesmírně obětavou práci pro ČSE, v jejímž výboru působila dlouhá léta jako hospodářka. Zásadní byl i její podíl na vzniku publikace ke 100. výročí ČSE.

● Dalším vyznamenaným se stal *in memoriam* RNDr. Jaromír Strejček, s vyzdvižením

jeho dlouholeté podpory ČSE a přínosu k rozvoji české entomologie. J. Strejček byl do svého skonu v únoru 2019 jednou z posledních žijících legend své entomologické generace. Členem ČSE byl neuvěřitelných 78 let. Vedle bohaté publikační činnosti stojí za zmínku i jeho mimořádný podíl na vybudování systému chráněných území Velké Prahy, ale také práce na poli osvěty a popularizace entomologie. Dalším, a snad ještě důležitějším důvodem bylo jeho dlouholeté působení ve výchově mládeže. Kroužkem mladých entomologů, který vedl, prošly celé generace zájemců o přírodu. Shodou smutných okolností se Jaromír Strejček již z ocenění nemohl radovat. Zemřel krátce před tím, než mu mohlo být předáno. Ačkoli se výbor ČSE usnesl, že ocenění nebude udělováno *in memoriam*, o výběru J. Strejčka bylo rozhodnuto ještě za jeho života a právem mu tak náleží. Lze ho tedy také považovat za symbolické poslední rozloučení s touto legendou české entomologie.

● Mgr. Pavel Špryňar získal ocenění za podporu ČSE v oblasti osvěty a výchovy mládeže. Od r. 1991, tedy bezmála 30 let, zastává funkci vedoucího entomologického kroužku ve Stanici přírodovědců při Domě dětí a mládeže hlavního města Prahy. Stejně jako J. Strejček věnoval již výchově dětí nezměrné množství času a nemálo osobních prostředků.

● Další ocenění bylo předáno 17. května Janu Schneiderovi za podporu ČSE při příležitosti konání Entomologických dnů 2019 v Litovelském Pomoraví. J. Schneider již od r. 2006 řídil organizaci entomologických dnů ČSE, teprve v loňském roce předal kormidlo svému nástupci.

Ocenění v roce 2020

Udílání proběhlo opět na Valném shromáždění ČSE, které se konalo 15. února 2020 v Praze.

● První z vybraných osobností, Zora Brodská, byla oceněna za dlouholetou podporu ČSE. Do života Společnosti zasahuje zásadně už téměř 50 let jako její účetní. Po celou dobu práci vykonávala obětavě, nezištně a vysoko nad rámec povinností.

● Vyznamenanými se dále stali RNDr. Svatopluk Bílý, CSc., a RNDr. Josef Jelínek, CSc. (obr. 1 a 2). Oběma se dostalo uznání za dlouholetou podporu ČSE a přínos k rozvoji české entomologie. S. Bílý a J. Jelínek mají mnoho společného. Oba patří mezi nejvýraznější osobnosti ČSE, potažmo celé naší entomologie. Oba působili jako předsedové ČSE, první mezi lety 1997–2008, druhý 2008–16, a oba jsou zároveň čestnými členy. Stali se také všeobecně uznávanými světovými odborníky na své preferované čeledi brouků – krasce (Buprestidae), resp. lesknáčky (Nitidulidae). A v neposlední řadě jsou jejich jména nerozlučně spjata s entomologickým oddělením Národního muzea.

● Mezi oceněné se zařadil také Ing. Milan Sláma, lesník a amatérský entomolog, který celý život zasvětil studiu tesaříků (Cerambycidae) a kůrovců (Curculionidae: Scolytinae). Jeho přínos k rozvoji české entomologie spočívá především v publikační činnosti a příkladném odborném úsilí.

Více na www.entospol.cz